

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társ szerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fil.

Nyitramegye vasutai.

Évtizedeken át feltűnően szűk körű volt Nyitramegye vasuti vonalhálózata. Tótmegyer—Nyitra, később Nagy-Bélicz, Privigyé voltak azok a határpontok, melyek között vasuti forgalom nyílt meg, míg a nagy vármegye többi vidékei, kivéve a vágvölgyi részeket, korunk közlekedésének ezen nélkülözhetetlen eszközétől meg voltak fosztva.

Épp olyan szűkkörű volt a vármegye vasuti politikája is, jobban mondva, a vármegyének semminő vasuti politikája nem volt, az intéző körök beérték azzal, hogy a vasutügy az itt-ott megmozdult érdekesség sürgetéseinek engedve, vagy egyes részvénytársaságok vállalkozását támogatva, minden öt-hat évben egy csigaléppel előre mehetett.

Az első nagyobb horderővel bíró lépés, mely öntudatosá tette vasutügyünk fejlesztésének törekvését, s ezáltal tényleg megalapította a vármegye vasuti politikáját, akkor tétetett, midőn a nyitravölgyi vasut első rangúsítását célzó mozgalom megindult. Azok az eszmecserék, melyek ezzel a mozgalommal kapcsolatosan lefolytak, tisztán világították meg annak az irányelvnek a helyességét, mely szerint a vármegyének első sorban a nyitravölgyi

vonalat kell úgy belsőleg, mint külsőleg is fejlesztenie. A belső fejlesztést a megye az első rangúsítás által vélte elérni, és helyesen; míg a külső fejlesztés szempontjából szükségesnek tartotta a vonal tovább építését és más irányú vonalaknak a nyitravölgyi vonalba való bekapcsolását.

Ennek a kétségtelenül helyes irányelvnek a keresztül vitelére nézve azonban olyan módhoz folyamodtak a vezető körök, s így az egész törvényhatóság is, melytől nem lehetett sikert várni. Épp akkor tervben volt a vágvölgyi fővonalnak egy második vágánnyal való kibővítése. A megye úgy gondolkodott, hogy itt van a kedvező alkalom a nyitravölgyi vasut elsőrangúsítására, csak ki kell eszközölni a kormánytól azt, hogy a vágvölgyi vonal kibővítésének terve elejtessék, s az arra szánt államköltség a nyitravölgyi vasut fejlesztésére fordíttassék.

Mi már akkor megírtuk, hogy a tervezett módon a vármegye nem ér célt, mert bármily fontos a megyére nézve a nyitravölgyi vasut fejlesztése, ez mégis csak helyi érdek, melylyel szemben a kormány koncepcióját, a vágvölgyi vonal bővítését fontos állami érdekek ajánlják. Nagyon természetes, hogy a kormány egy ilyen kérdésben az államérdekek oldalára

állott, s ennél fogva a nyitravölgyi vasut elsőrangúsítása lekerült a napirendről.

Ezután néhány kapkodó kísérlet történt vasuti politikánk terén, ilyen volt az a törekvés, hogy az épülő félben levő komárom—érsekujvári vonal első rangú pályatestté építtessék ki, s ennek folytatásaképp az érsekujvár—nyitra—galgóci vonal ugyancsak első rangú pályatestté alakíttassék át, gyorsvonati közlekedésre alkalmassá tétessék. Ez a terv, melyből ismét csak semmi sem lett, jókora elhajlást mutat attól a nehézkedési ponttól, melyre hosszú vajúdas után vasuti politikánkat fektettük. Ha az érsekujvár—nyitra—galgóci vonal gyorsvonatokat kapna, akkor valószínűleg egyszer s mindenkorra betétnék az ajtó azon remény előtt, hogy a nyitravölgyi vasutat elsőrangúsítanunk sikerül.

Ujabbán a vármegye, minden más tervvel egyelőre felhagyva, vagy kissé hátra tolva az eltérő terveket, figyelmét ismét a nyitravölgyi vasutra irányítja. De már nem helyezi előtérbe az állam segítségét, hanem megindul azon a bár lassú, de természetes és biztos fejlődést ígérő úton, melyen szakadatlanul, megállás nélkül kellett volna haladnunk. Egyelőre a vármegye, úgy véljük, a nyitravölgyi vonal extensív fejlesztését tartja szem előtt. Ezt

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Zarándok-út a Szentföldre.

Emlékművek. — Homályos vonás. — Vendégszaltánál. — „en nebi Daudé. — Sion temploma. — A coenaculum. — Árgus szemű örök. — David »koporsója«. — Vissza tessékelt császár. — A Dormitio. — Császári vevő és dervisek. — Az új birtokos. — Sirkert a Dormitio területén. — Sugárzó csillag. — Vendégek az osztrák-magyar házban. — Don Gatt. — Ál beduinok. — Hamis bethlehemiták. —

A szeretet titkai mindig mélyek és fenségesek. S ha az isteni szeretet szövi azt a fátyolt, mely egyes nagy dolgok csodás valóságát takarja, akkor a titokzatosság a mélység határain túl az örvények forogtagába ereszkedik le, s a fenségnek minden erejét kimeríti.

Emlékművek alkotására épp azért csak a titokzatos szeretet alkalmas. Az emlékek kedvesnek és felejthetetlennek kell lennie. Kedvessé teszi a szeretet mélysége, melyből származik, felejthetlenné a szeretet fensége, mely az emléket az áldozatos odaadás szellemével koronázza meg. Minthogy pedig titok nélkül nincs mély és fenséges szeretet, minden emlék felett, hogy az kedves és felejthetetlen legyen, ott kell lebegnie a titokzatosság fátyolának.

Az már azután mindegy, vajjon a szeretet öröme, a szeretet fájdalma, vagy a szeretet visszaemlékezései által válik-e az emlék titokzatosná, de ezt a homályos vonást nem nélkülözheti. Ez a homályos vonás ugyanaz az emléken, a mi a régiség halvány, kopott zománca a műtárgyon: a becsnek, az értéknek hatva nyozója.

Az emberi nem Megváltója, szenvedésének előestéjén emlékművet alkotott és azt a szeretet mélysége és fensége által titokzatosná tette, hogy ez az emlékmű kedves és felejthetetlen legyen. Vendégszaltához ulván tanítványaiival, az isteni szeretetről beszélt nekik, égben szárnyaló lélekkel. Azután megmosta lábaikat, a vendéglátás szívességének és a szeretet jóindulatának keleti szokás szerint legjellegzetesebb kifejezésekké, s ilyen előkészítés után az új szövetség mannával kínálta meg őket, kenyérral és borral, melynek színei alá saját testét és véré, istenségét és emberi természetét, hatalmát és kegyelmét rejtette.

„Vegyétek és egyetek ebből, ez az én testem, igyatok ebből mindnyájan, ez az én vérem. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. A fátyol, mely alatt a bucsúzó Megváltó szívének ez a csodálatos emléke rejlik, ellenállhatat-

lanul vonzza a Mesterökhöz hű lelkeket, mert mindenki az isteni szeretet mélységét és fenségét keresi alatta, és jó helyen keresi.

A hol az Üdvözítő ezzel a nagy emlékművel a világot megajándékozta, ott most egy egész faluhoz hasonló épület-halmazt találunk. Sion hegyének ezt a részét a mohamedánok »en nebi Daudé«, Dávid profétáéknak hívják. Már Nagy Konstantin császár idejében az utolsó vacsora helyén templom állott, melyet apostol-templomnak, a keresztiesek korában pedig Sion-vagy Mária templomnak is neveztek. A hagyomány az utolsó vacsora színhelyéhez még két eseménynek az emlékét kapcsolja, a Szentlélek eljövételét az első pünkösdi ünnepén és a Megváltó anyjának halálát.

A kereszties vitézek Sion temploma két reszből állott, egy alsó és egy felső templomból. Az alsó templomban Mária halálának helyét mutogatták és azt a helyet is, a hol Jézus megmosta tanítványainak lábaikat, míg a felső templomot minden időben az utolsó vacsora színhelyének tartották. Ebben az időben a templom egy Szt. Ágoston-rendi apátsági kolostorral volt összekötve, melybe a 14-dik század folyamán Szt. Ferenc-rendi barátok költöztek be.

A mohamedánok évszázadokon át nagy

célozza a privigye—németprónai vasút építése, melynél a vármegye a nagyobb áldozatoktól sem riad vissza. Ezzel az építkezéssel egy jó nagy lépést teszünk előre a rajecz—zsolnai összeköttetés felé.

A nyitravölgyi vonal fejlesztését célozza végeredményben a nyitra—lévai vasút segélyezése is, melyre a vármegye rengeteg összeget hajlandó áldozni. Bizonyos az, hogy ha a Nyitravölgyet gyártelepekkel népesíti be az az iparfejlesztési akció, melyet az állam kezdeményezett, akkor ennek a völgynek nagy vidéke túlnyomóan ipartermelő terület lesz, melyre nézve az összeköttetés egy olyan kiválóan mezőgazdasági vidékkel, mint a minőhöz a nyitra—lévai vasút nyitja meg az utat, kiszámíthatatlan előnnyel fog járni. Ez a vasút idővel a legdúsabb ere lehet a Nyitravölgy gazdasági vérkeringésének.

Vasuti hálózatunknak ezt a helyes irányú fejlesztését, mely ezidő szerint a helyi érdekeltség kezében van, de a vármegye ellenőrzése és támogató befolyása alatt áll, idő múltán az intenzív fejlesztésnek a munkája fogja felváltani. Ez több, mint lehetőség, ez alapos remény, mondhatnánk bizonyosság. Hiszen csak legyen összekötve a nyitravölgyi vonal Zsolnával, a Felvidéknek ezen rohamosan fejlődő gócpontjával, a hol az év jelentékeny részében teherfordulás szokott előfordulni, kétségtelen, hogy a teherforgalomnak egy része a nyitravölgyi vonalra hárul át.

Tapasztalat szerint pedig a teherforgalom nagy mérvű emelkedése az, mely a vasuti vonalak bővítését szükségessé teszi, s ezzel kapcsolatosan azok elsősorúgítását maga után vonja.

Nem tartozik semmiképp sem az utópiák világába, hogy ezt a célt a nyitravölgyi vonalnál el fogjuk érni, csak legyen ez a vonal továbbra is vasuti politikánk központjában, s hasson oda az érdekeltség és a vármegye egyaránt, hogy a Rajecz—

erőfeszítéseket tettek, hogy megszerezzék a Sion hegyi templomot, melyet ők ősidőktől fogva Dávid és Salamon sírhelyének tartottak és ma is tartanak. Sok küzdelem után a Ferenc-rendiek kénytelenek voltak elhagyni a kolostort, ezt a templommal együtt a mohamedánoknak átadni. Így jutott a coenaculum, az Oltárszentség szerzésének színhelye a hitetlenek kezébe, a kik a kolostort lebontották, a coenaculumot pedig Dávid és Salamon királyok mauzoleuma gyanánt változatlanul fentartották.

Keresztény zarándokok csak konzuli pártfogással juthatnak be erre a helyre, mely a régi templomnak alkotó részeit teljes épségükben mutatja a látogatóknak. Egy boltíves szép nagy teremben vagyunk, mely egészen üres. Ez volt a Sion-templom felső részének szentélye. Az épület nagyszerű lehetett, disze azonban lekopott, vagy inkább szándékosan rontották le, s most a falak hanyagul kimeszelve vannak.

A helynek meglátogatása még konzuli közbenjárás mellett is szigorú feltételekhez van kötve. A látogatók semmiféle vallási szertartást, vagy gyakorlatot nem végezhetnek itt, még csak egy Miatyánkot sem mondhatnak el. Nem szabad letérdelni, a kalapot levenni, sem egy helyen hosszabb ideig állni. A társaságnak fel és

Zsolna felé való kiépítés Németprónán túl is gyorsan folytattassék.

Nyitravölgyi.

A legsürgősebb szociális segély.*)

A jelen hazai körülmények között nincs más mód a züllesnek indult 300,000 gyermeknek, kik mindenütt, de leginkább városokban láthatók, megmentésére, mint a szalézi kongregáció megtelepítése. Mindenki látja azokat, mindenki sajnálja, mindenki osztály- és vallás-külömbőség nélkül hazafiás szívének sugallata szerint óhajtja, hogy a hazának hasznos és munkálkodó polgáraivá legyenek. Ki nem óhajtana?

Ólbe tett kezekkel, sóhajtásokkal nem segít senki. Itt tenni kell: és tenni kellene mindenkinek! Nem kell sok hozzá! Legnehezebb 1—1½ év, míg azok, a kik a társadalom terhe, valami ipari foglalkozást elsajátítanak. Azután fenntartják magukat becsületes munkával, melyet mostanáig kerültek, és nem ismertek. Legnehezebb az első tanműhely. Kezdjük meg: tegyünk eleget a hazafiás belső szózatnak! 14 darab 100 koronás részvény már biztosítva van. A ki nemes szíve sugallatának intő szavát követni kész, legyen kegyes hasonló részvényt biztosítani, hogy a további lépések megkezdhetők legyenek.

Az esetleges kifogások vagy allenszenv elosztására bátor vagyok az alábbiakat tisztelettel közölni:

1848. évben szent Alajos napján körmenetet rendezett Don Bosko az ő 800 növendékével. E körmenetben részt vett Gusztáv őrgróf és Cavour Kamill gróf is, és sok más előkelő úr. Cavour gróf lelkesedése e szavakban tört ki: „Mily szép és hasznos mű ez! Valóban óhajtandó volna, hogy minden városban létezzen egy ily intézmény; akkor nem kellene annyi összegeket költeni a börtönökre“.

1850-ben Turin város tanácsa három főurat küldött ki a szaléziak művének megvizsgálására. E három főúr Sclopis Frigyes, Collegno Lajos grófok, és Pallavicini Ignác őrgróf volt. A három

*) Velesey Antal alsó-kőröskényi plebános úr nagy előszeretettel foglalkozik azzal a kétségtelenül nagyon fontos kérdéssel, hogy miképpen lehetne az elhagyott gyermekeket, kiknek száma az állami gyermekmenhelyek mellett is, egész legió, megmenteni? Ő Don Bosco művére, a Salezianusok kongregációjára, mint ilyen mentő intézményre gondol. Erre vonatkozik jelen cikke, mely magában foglalja az említett emberbaráti műnek lelkes ajánlását. Szerk.

alá kell járkálnia és társalognia. Ha megáll és csak egy-két percre elnémul, az árgus szemű mohamedán örök legott nyugtalankodni kezdenek, s a társaságot kifelé tuszkolják, mert feltételezik róla, hogy a nézegetés és eszmecsereben beállott szünetet imádkozásra akarja felhasználni. De ha gyanakvó szeme van a mohamedánusnak, a keresztény zarándoknak is van magához való esze. Lassan sétálgatva, mintha beszélgettünk volna, elmondottuk a „Pange lingua“ kezdetű, az Oltárszentséget magasztaló himnuszt.

Néhány lépcsőn felmenve, a coenaculumból egy kisebb helyiségbe jutottunk, melynek egyik sarkában katófalkszerű, kopott sárga posztóval letakart magas koporsó ötlött szemünkbe. Ez Dávid koporsójának mása. Az eredeti sarkophag, mely ki tudja, mit rejt magában, de hogy Dávid csontjait nem, az kétségtelen, az alattunk levő helyiségben, a régi templom alsó részében van, a hova már semmi szín alatt sem engedik meg a belépést. A német császár 1898-ban már lefelé tartott a lépcsőkön, hogy megtekintse a titokzatos mauzoleumot, de vissza kellett fordulnia.

Hogy miért rejtegetik úgy ezt a helyet a gyaurok szeme előtt, azt csak ők tudják megmondani. A régiségbúvárok kíváncsisága a leg-

főúr el volt ragadtatva azok fölött, a miket láttak. Sclopis gróf Don Boskóhoz fordulva így szólt: „Az Ön műve valóban emberbaráti mű, a mit a kormánynak elő kell mozdítania. Ha nem lenne ezen intézet, sokan e fiúk közül a rendőrségnek adnának dolgot“. Collegno gróf pedig ezt mondta: „A kik e műnek szentelik magukat, azok az emberiségnek igazi jótéveői, és érdemdús hazafiak“.

Leonori Konstantin római ügyvéd így ír Don Boskóról, és az általa alapított szalézi társaságról: „Don Bosko az időknek ismerője, oly társulatot alapított, mely kevesbbit fogja a társadalmi nyomort. Róla el lehet mondani, hogy ő a nép igazi barátja. Don Bosko Franciaországban idegen volt, mégis csodálatra tudta ragadni a nemzetet.“

Pettinati, Turin történetirója, bámulatát fejezi ki azon szeretet iránt, mely Don Bosko műveiben megnyilatkozik, és így kiált fel: „Oh polgári szeretet! bárcsak neked is volna egy Don Boskod!“ Pedig Pettinati kezdetben a szaléziak nagy ellensége volt.

Biginelli Lajos bámulatát fejezi ki, hogy mi mindenféle művészetet, mesterséget ápolt Don Bosko az ő növendékeivel. (Turinban 19-féle mesterségben dolgoznak a fiúk)

Boland Lajos, híres párisi bankár így nyilatkozott Don Boskóról egy társaságban: „Don Bosko házaiból minden évben több ezer ifjú adatik vissza a társadalomnak, a kiket a balsors, vagy büntény szerencsétlenné tettek volna. Itt pedig mesterséget tanultak, és mint a rend emberei léptek és lépnek a társadalomba. Don Bosko bizony mondhatja, hogy 25 év alatt egyetlen ifjú sem hagyta el az ő házat úgy, hogy javítóintézetbe kellett volna jutnia.“

Bastár György, francia író, ezt írja az ő könyvében Don Boskóról és művéről: „Ily csodálatos mű mellett nem haladhattam el a nélkül, hogy meg ne említsem azon megbecsülhetetlen jótéteményeket, melyeket ő az ő és új világban végbe visz“.

Borganuovo Jakab genuai ügyvéd, a börtönök szerencsétlen lakóiról írván, a többi közt ezt mondja: „A kezeim közt lévő statisztikai adatokra támaszkodva mondhatom, hogy Don Boskónak meg van az a vigasza, hogy kétszáz ezer ifju neveléséről gondoskodott, a kik különben nagyrészt a börtönben végezték volna pályafutásukat... Hát csak előre a ti szeretetekkel, bármilyen ruhát is adjatok reá... csak jöjjön mentől hamarabb“.

A liberális lapok is magasztalják. E lapok közül csak egyet említünk, a fiórenci „Nazione“

nagyobb fokban fel van csigázva, mert sejtik, hogy érdekes sirokat találnának a féltékenyen őrzött helyiségekben, de hiába való minden törekvésük, Dávid »sírjához«, akárcsak a Mohamedóhoz Mekkában, »hitetlen« nem bocsátanak.

Az elmondott körülmények miatt nyomott hangulatban jöttünk ki a coenaculumból. De felvidultunk, midőn a »Dormitio« nevű, közel fekvő, fallal körül zárt területre mentünk át. Itt már ismét a saját telkünkön voltunk. Ez az a terület, melyen a hagyomány szerint Sz. János evangélista háza állott. A Megváltó anyja, ebben a házban lakott, és itt is halt meg. Halálának szent emlékü tényétől kapta ez a terület a »Dormitio« (alvás) nevet.

Ez a terület a Sion-hegyi templomhoz tartozott, össze volt tehát kötve a coenaculummal, s így történhetett, hogy a coenaculum termét is a bold. Szűz halálzási színhelyének tartották, jöllehet a két esemény, t. i. az utolsó vacsora és Mária halála, két különböző, bár egymástól nem messze fekvő helyen ment végbe.

A Dormitio 1898-ig a mohamedánok birtokában volt. A mondott évben a német császár megvásárolta ezt a területet a jeruzsálemi városi hatóságtól s a német katolikus Palestina-egyletnek ajándékozta. Eleinte a császár a coe-

így ír Don Boskóról: „Midőn egy ember előtt állunk, a ki tisztán a szeretet filléréivel a szegény fiuk ezreit látta el kenyérral és oktatással, meg kell hajolnunk előtte“.

Ezen nyilatkozatok alapján bátran állíthatjuk, hogy hazánkban éppen most, midőn az iparnak lendületet akarunk adni, Don Boskó műve valóságos Istenáldás lenne.

Városi közgyűlés.

Nyitraváros képviselőtestületének f. h. 23-án tartott rendes közgyűlésén, a napirend előtti felszólalások képezték a tanácskozás legérdekesebb és legjelentősebb tárgyát.

Dr. Sztranzky Izor interpellációt intézett Faschler Ferenc polgármesterhez a F. M. K. E. jubiláris közgyűlése tárgyában. Az egyesület ugyanis a jelen évben üli meg fennállásának 25-ik évfordulóját. Ezt az emlékeztető alkalmat az egyesület egyúttal egy nagyobb szabású közgyűlésnek a rendezésére akarja felhasználni, melynek természetesen megfelelő ünnepi keretben kell lefolytania.

Hogy hol tartassék a jubiláris ünnepség, arról a múlt évi közgyűlés nem határozott, az egyesület elnöksége azonban magán uton puhatolódzott Nyitraváros polgármesterénél aziránt, vajjon nem lehetne-e az ünnepi közgyűlést Nyitrán megtartani? Faschler Ferenc polgármester azt válaszolta, hogy ha az ügy kezdeményezése a képviselőtestületből indul ki, ő a maga részéről hajlandó azt támogatni. Időközben az elnökség más irányú lépéseket tett, amennyiben Kassaváros vezetésével tárgyalásba bocsátkozva, a jubiláris közgyűlés színhelyét Kassát szemelte ki.

Amde Nyitra, ahol az egyesület központi vezetősége székel és ahol az alakuló gyűlés is tartatott, előjogi igényt támaszt arra, hogy a jubiláris ünnepség itt tartassék meg.

A képviselőtestület ennek alapján utasította a polgármestert, hogy az egyesületet a jubiláris ünnepség alkalmából a város nevében Nyitrára hívja meg, s annak idején tegye meg az intézkedéseket az ünnepély méltó kereteinek biztosítására.

Palásthy Vilmos a nyitrai (hosszú) hidak állapotát tette szóvá. Felszólalása kapcsán a polgármester bemutatva a kereskedelmi miniszter leiratát, aki a városnak ez ügyben már előbb hozzá intézett kérelmére kijelentette, hogy ezidő szerint a nyitrai hidaknak állami átépítését nem veheti fel költségvetésébe, de nem zárkózik el a város indokolt kívánsága elől, s már most intéz

kedik, hogy az említett hidakon a közigazgatási szemle megtartassék.

Nagyobb vitára szolgáltatott alkalmat a szegényügy, melynek teljesen rendezetlen volta feltétlenül szükségessé teszi, hogy a már korábban kiküldött bizottság végre konkrét javaslatokat terjesszen a képviselőtestület elé.

A pénztári hiány fedezésére a város folyó számlára 3 ezer koronát vesz fel a helybeli pénzügyesektől.

Bienenstock Dávid ügyére vonatkozólag, aki a hordók hitelesítési díjának leszállítását kéri, a képviselőtestület úgy határozott, hogy 25%-ot elenged a hitelesítési díjból, de csak a folyamodó által készített új hordóknál. A képviselőtestület hasonló kedvezményben minden nyitrai kádármestert hajlandó részesíteni.

Nagel Adolfnak és Felsner Jónásnak kéréseit, akik a kövezeti vám alóli felmentés, illetőleg a befizetett vám visszatérítése iránt folyamodtak a városhoz, a képviselőtestület elutasította.

A ker. munkásegylet közgyűlése.

Városunk lakosságának legnagyobb része a munkásosztály melynek társadalmi életében a legjelentékenyebb szerv a tavaly alakult ker. munkásegylet. A fiatal egyesület január 20-án tartotta első évi közgyűlését, s azon beszámolt eddig kifejtett működéséről.

A penztáros és titkár jelentéseiben oly adatokra találunk, melyek a közönség figyelmét igazán megerdemlik.

A rendes tagok száma 240, tehát 82-vel több, mint a négy éves szocialdemokrata csoport tagjai, kik a legújabb hivatalos kimutatás szerint 158-an vannak. Miért nincsenek még többen s miért ragaszkodik még mindig sok munkás a drága és semmi előnyt nem nyújtó demokrata szervezethez, annak legnagyobb oka az, hogy sok munkaadó, kik keresztény megrendelőnek és vevőknek köszönik üzletük virágzását oly elenseges indulattal viseltetnek a keresztény socializmus iránt, hogy ilyen munkást föl sem fogadnak. S a munkaadók ezen ellenseges, vagy legjobb esetben közömbös állásfoglalásának a célja, hogy a munkásnép allanóan két táborra szakadva maradjon s igaz érdekeinek előmozdítása helyett egymás között ellensegeskedjen, a munkaadók pedig a tehetetlen munkásokkal szemben biztonságban legyenek. A munkásnép jogos érdekeit lehet ily módon ideig-óráig akadályozni, de nem lehet mindenkorra lehetetlenné tenni. A munkásnép

egyszer csak rájön az utálatos önzésre, s akkor oly méltó lesz ezen munkaadók bűnhődése, a mily nagy viselkedésükben most az igazságtalanság és szeretetlenség.

A pártoló tagok száma 117 az egyesületben s ezek 1939 koronával járultak a múlt évben az egyesület fentartásához. Meglepő, hogy e nagy szociális célú áldozatból a legnagyobb rész az egyházi elemtől származik, melyet a szocialdemokracia uton-utfélen a munkás elleneseinek hirdet. A jóakaratu pártolás lehetővé teszi, hogy a munkásnép majdnem minden hozzájárulása nélkül legyen berendezve egyesületük és saját befizetéseiket teljesen az önszegélyezésükre fordíthassák.

A munkásegylet egyik nagy előnye a tágas helyiségekkel bíró s kényelmesen berendezett egyesületi ház, melyben nagy gyűlésterem, billiárd, játék, olvasóterem és két munkaterem áll a tagok rendelkezésére naponként fűtve és világítva. Honnét létesült e ház? A keresztény gondolkodású előkelő közönség adományaiból. Köztük van Bende Imre püspök úr öngyméltóságának 1960 kor., Czeizel Gábor nagyrépost 600, Nemcsék Ferenc prépostkanonok 2000, Vagner József praelatus 100, Kutvaszer István kanonok 200, Ronchetti Oszkár 100 koronás adománya. A többi kölcsönből lett fűdőzve, melyet a pártoló tagdíjakból törleszt az egyesület.

Az egyesület dacára annak, hogy óriási adósság terheli, szilárdan áll, hiszen 11 ezer koronát halad meg tehermentes vagyona s ez mindössze egy évnek a szerzeménye.

A tagok anyagi érdekeinek az előmozdítására az egyesület rendes és rendkívüli segélyeket gyakorol. A rendes segélyezés, mely a belépéstől kezdve egy évi határidő után kezdődik, még nem vehette kezdetét; csak 106 korona rendes segély lett kiutalva. A rendkívüli segélyekre azonban 448 koronát költött az egyesület.

Szintén az anyagi érdek előmozdítására szolgál az egyesületben működő takarékos egylet, melynek betétjei 700 koronát tettek ki, s az egyesület által behozott és vezetett nyugdíjegylet, melynek ez idő szerint közel 300 tagja van Nyitrán, s legtöbbször a munkás népből.

Az egyesület most rendezkedik be háziipar és téli foglalkozáshoz, mely a munkásnépre szintén a jólét forrás lesz.

A munkások művelődése céljából 500 kötetes könyvtárt szerzett az egyesület, 200 példányban járhatja tagjainak az Igaz Szót, s ezen kívül az olvasó-terembe 16 lap és folyóirat jár. Szocialis előadást 20-at tartottak az egyesületben ma-

naculum megvételére gondolt s egyenesen a konstantinápolyi kormányznál mozgatta a dolgot, a honnét sürgős utasítás ment a jeruzsálemi kormányzóhoz, hogy ez a legnagyobb készséggel járjon a császár kezére. A vétel már-már megtörtént, midőn a dervisektől felbujtogatott nép a kormány szándékának a legfanatikusabb duh-hel ellenszegült.

A mohamedán lakosság elkeseredése és haragja olyan magas fokra hágott, hogy a Mutessarrif (főkormányzó) kérve-kérte a császárt, mondjon le kívánságáról és elégedjék meg a Dormitio megvételével. És így is történt, de a mohamedánokat a Dormitio eladása is felháborította, úgy hogy azóta még ridegebbek a coenaculumot látogató keresztényekkel szemben s Dávid sirját még aggályosabb féltékenységgel rejtegetik.

A Dormitio-nak fallal körülzárt területén serény munka folyik. Hangya szorgalmú mesteremberek követ faragnak, s a kifaragott és megcsiszolt kőkockákat, pilléreket, iveket csigákon huzzák fel egy már csaknem teljesen kész templom és kolostor magas falaira. A helynek új tulajdonosa, a német Palestina-egylet építi a jeruzsálemi hitéletnek ezen újabb tűzhelyeit, szent Bendek-rendi szerzetesek és apácák számára. A női szerzetésházba már be is vonultak az új

lakók, egyelőre még csak korlátolt számban s a bazilika-stylban épült templom egyik mellékhajója már be van rendezve az istentisztelet végzésére.

Bármily szép alkotás lesz ez, s bármily ragyogó vonásokkal fogja megörökíteni a német katolikusok kimeríthetetlen áldozatkészségét, mely a csodával határos, mégis nem ez a momentum fogja rátenni a Dormitio jellegére a kegyelet legmeghatóbb és legkifejezőbb koszorúját, mert azt már előbb letette erre a helyre az a gondosan mivelt sírkert, mely az épülő templommal szemközt fekszik. Itt temetkeznek a jeruzsálemi katolikusok, s ide hozzák siri álomra azokat a zárandókat, akik Jeruzsálemben fejezik be földi pályafutásukat.

Meghatva állottunk meg egy tiroli asszony sirjánál, aki az 1901-ben rendezett nagy népzárandoklat alatt magával hozott szivbajban halt meg, de van ennél egy frisebben hantolt sir is ebben a magasan fekvő temetőben, egy bajor papé, aki 1904-ben napszúrás következtében hunyt el Jerichóból jövet nem követte azt a fontos tanácsot, hogy utközben nem szabad a kocsit elhagyni és hosszabb ideig gyalogolni, mert ez kimeríti a szervezetet, s azt a napszúrás veszélyének teszi ki. A szerencsétlen ember, aki

különbön nagyon erős szervezettel bírt, az úton összeesett, s mire ráakadtak és Jeruzsálembé hozták kiszenvedett.

Alvás, dormitio van tehát most is azon a helyen, ahol az Isten anyja hűnyta le rövid álomra szemét. A sirban nyugvók álmát semmi sem zavarja, mert a hely nyugalmas s még el is van kerítve az úgy is csendes városrész alig észrevehető mozgalmától. Csak a szemközt levő új templom orgonája, ha majd megszólal, fog altató dalt bújni, zengeni a mélyen alvók porai felett, s a gyásznak fájdalmas sóhajait, melyekkel telve van minden temető, felviszi áhítatos szárnyakon az irgalmasság Anyjának ölébe, aki az élet napja, Krisztus mellett, sugárzó csillag a feltámadás reményének egén.

Delet harangoztak, mikor a 7-ik nap programjának délelőtti részével készen voltunk. Rövid pihenés után vendégeink üdvözlésére sietünk. Az osztrák-magyar zárandokházban ugyanis ezen a napon ebédünkre vendégül megjelentek az osztrák-magyar konzul Zepharovich lovag, egy rutén származású művelt és szíves úri ember, nejevel Spiegelfeld bárónéval és kis fiával, a konzulatus titkára, a jeruzsálemi plebános, a szentföldi örök képviselőjében egy Ferenc-rendi szerzetes, az összes csoportvezetők.

gyar nyelven, többet vetített képek kíséretében, s számosat tót nyelven is tolmácsolva. Szinelőadások tartása végett nagy költséggel készített színpadot szerzett be az egyesület.

Az egyesület belső ügyeivel foglalkozó számos gyűlésről és szaktanácskozásról nem szólunk. Az ünnepélyekről pedig, miket az egyesület rendezett, tapasztalásból van ismerete közönségünknek.

Az egyesület vezetősége lényegesen változott az új választásnál. Jeszenszky Alajos elnök betegsége következtében orvosa tanácsára már hónapok előtt lemondott. Az új elnök Szteszkál József nyitrai kanonok, kinek neve mindazok előtt, kik ismerik, a legbuzgóbb szociális tevékenység egész programját jelenti. Jeszenszky Alajost az egyesület felejthetetlen érdemeinek hálás elismerésül díszelnökövé választotta. Változott még a főbb tisztviselők közt az alelnök és a penztáros. Az alelnöki széklet Guderna Béla távoztával Juhary Károly festő tölti be s Belák József helyébe Krajcsovic István a szociális tevékenységéről már jól ismert nyitrai segédlelkész lett megválasztva.

Némi megjegyzésre szoritkozunk még azokkal szemben, kiknek az egyesülettel szemben ellenvetéseik volnának. Talán azt mondja egyik-másik, hogy roppant nagy áldozatokat kíván az egyesület a közönségtől. Erre csak azt válaszolhatjuk, hogy sok az a munkásnép, nagyok az erkölcsi és anyagi bajok, miket segíteni, és pedig gyorsan segíteni kell; nagyok a célok, miket a munkásnépben elérni óhajtunk. A ki mérlegelni tudja, mily sokat nyerne a társadalom az által, ha munkásnépünk keresztényen s nemzeti érzésűvé lenne, az nem fogja sokalni ennek az árát, a hozott és hozandó nagy áldozatokat.

Egy másik azt mondhatná, hogy ez áldozatokkal nem áll arányban az elért eredmény. Aki valóban keveselne ezen egyesület sikereit a lefolyt egy évben, gondoljon a munkaadók legtöbbször fentemlített ellenséges érzületére, gyondoljon arra, hogy a munkásnép zöme részint a szavazatokkal agítáló szociáldemokráciától fanatizálva van, részint tökéletlen műveltsége miatt csak nehezen képes saját magasabb érdekeit végett ontudatra kelni és lelkesedni. S ahhoz a nagy munkához, melyet a munkásnép öntudatra keltése és kiművelése kíván, még akkor is hosszú évek volnának szükségesek, ha nem egy-két ember, hanem sokkal többen szentelhetnék e célra idejüket.

Nem hisszük azonban, hogy akik az egyesületet áldozataikkal létesítettek és fentartják, nem szívesen áldoznának a jövőben is a keresztény munkásnép megmentéséért munkálkodó egyesületre.

Erdekes vendége volt a háznak megérkezésünk óta Don Gatt, egy tiroli pap, aki már harmincöt évet töltött Paleestinában s jelenleg Gázában egy keresztény telepnek az élén áll. Tipikusabb remete-alakot képzelni sem lehet ennél a méla nézésű öreg embernél. Mellén hosszú ősz szakál reng, sovány arca, hajlott testtartása askéta külsőt kölcsönöz a buzgó missionáriusnak, kopott talárisa, kabátja, szegénységét árulja el. Jó hosszú ideig Ratisbonne oldalán működött s részt vett a nagy konvertita emberbaráti műveinek alkotásában. Ratisbonne halála után Don Gatt a saját felelősége és «veszélyére» Gázában telepedett meg, ahol zárandokházat is alapított.

«Hány hive van» kérdeztük a nyájas öreg-től. «Gázában csak száz», volt a válasz, «a többi el van szórva különböző helyeken s minden két-három hétben meglátogatom őket.» Ilyenkor az öreg felül az őszvére s így baktat bekében a két-három nap távolságban levő helyekre. A szabad ég alatt, egy-egy olajfa sátorja alatt meghál, eledele pedig az, amit a hivatól kap. A szíves olvasó nem veszi tőlünk zokon, hogy kiemeltük ezt az igénytelen embert, akinek jó részben köszönhetjük, hogy a jeruzsálemi szent helyekre vonatkozólag olyan adatok birtokába

Ujdonságok.

Személyi hír. Gróf Batthyány Vilmos dr., nyitrai koadjutor-püspök, folyó hó 22-ikén Rómába utazott. Ő méltósága, mint értesülünk, 5—6 napot fog az örök városban tölteni, s ezalatt kihallgatáson jelenik meg a pápa Ő Szentességénél. A koadjutor úr február hó 9-ikén érkezik vissza Nyitrára.

Dr. Tóth János lemondása. Dr. Tóth János küssemináriumi rector, kinek feladatául tétett, hogy az iskolai év végeig a nagyobb papneveldeben folytassa tanári hivatalát, huzamos ideig tartó gyengélkedése következtében ezen tanári állásáról lemondott. A püspök úr ő exciája dr. Mihálovics Ede theol. tanár urat bizta meg ideiglenesen az egyháztörténelem tanításával.

Kartársunknak a tanári pályától való megválása fájdalmasan érinti a nagyobb papnevelde-intézet theologiai tanfolyamának tanárait és növendékeit. Huszonegy évi buzgó, lelkiismeretes működés után kollégánk távozását akkor is sajnálnunk kellene, ha csak a pusztá megszokottság kötött volna hozzá, ha a tisztelet és szeretetnek képesai ki sem fejlődtek volna köztünk. Pedig ezek a képesek kifejlődtek és megerősödtek, s ha most nem is szünnék meg végkép, ebben az egy vonatkozásban mégis megszokadnak. Fájdalmunkat növelné szeretett kartársunk lemondásának az oka, hosszabb idő óta tartó betegeskedése, ha nem bízánk abban, hogy a baj, minden makacssága mellett mégis csak múló természetű. Ezen egyéni jellegű vonatkozások mellett sokkal súlyosabb az a veszteség, mely dr. Tóth János lemondásával tanszékét, az egyházi és egyháztörténeti katedrát éri. Azt a rengeteg tudást, olvasottságot, azt a széles ismeretkört, melyet ez a nagytehetségű ember egyesített magában, a katedrán is érvényesítette, úgy hogy tanár volt a szó szoros értelmében, a ki nem csak előadott, hanem tanított is. Tanított és azonkívül nevelt, mert jó szívének és nemes jellemének hajlamait tanítványával is éreztette. Az iskolában a növendékek barátja, az iskolán kívül atyjok volt. A szíves visszaemlékezésnek ezen fájdalmas perceben azzal a hő óhajással bucsuzunk t. kartársunk és barátunktól, vajha minél előbb visszanyerne egészségét, hogy értékes munkásságával újra szolgálhassa az egyházmegyét, mely tőle még sokat vár.

Kinevezés. A belügyminiszter a nyitrai anyakönyvi kerületbe Polyák Gyula helyettes körjegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki. — A király Gáll-Homoky Kálmán dr. aranyosmaróthi törvényszéki bírót és Kosztelny Antal

jutottunk, melyeket semminő útikönyvben sem találhattunk volna meg. Az osztrák-magyar ház zarándok papjainak Don Gatt volt épp oly tudós, mint szolgálatkész ciceroneja.

Az ebéd alatt természetesen sok szép felköszöntő hangzott el, de már egy kis boris hangulat is belopódzott a kedélyes együttlét derűjébe. Rohamosan közeledett a bucsuzás órája.

Vendégeink látogatását a vezetőség jó alkalomnak vélte arra, hogy az egész társaság, abban az érdekes összeállításban, melybe az ebéd alatt kerültünk, lefényképeztesse magát. Előbb azonban toilletet kellett csinálni. A társaság nagy része ugyanis, papok és világiak egyaránt beduin burnusban akarta magát levéttetni, a nők pedig jeruzsálemi, sőt többen bethlehem-i viseletben óhajtottak a fényképező készülék elé állani. Volt tehát mindjárt ebéd után nagy lötás-futás, előkerültek a legcifrabb beduin kosztümök, az öltözködők élénk derűtség között aggatták magukra a sok tarka-barkaságot, de csak kevesen tudták hiven utánozni a valódi népviseletet.

Legnehezebb dolguk volt a bethlehem-i ruházatkodást utánozni akaró nőknek. Fehér ken-

trecseni tanácsjegyzőt a VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírakká kinevezte. — Jankovics József a póstyeni állami elemi iskolához tanítóvá nevezetett ki.

Esküvő. Polónyi Lajos gergelyfalvi föld-birtokos, Polónyi Géza igazságügyminiszter fia mult szerdán tartotta esküvőjét a Kálvin-téri ev. református templomban nagyszalontai Kenéz Zoltánné született Tóth Gizella leányával, Violával. Násznagyok voltak Tóth János államtitkár és Veress Károly kuriai bíró. Polónyi Géza igazságügyminiszteren és fián, Polónyi Dezső országgyűlési képviselőn kívül az esküvőn résztvettek a Kenézi Polónyi, Tóth, Veress, Komáromy, Zachár és Papp-családok tagjai. A templomot az esküvő alkalmából előkelő közönség töltötte meg. Az esküvő után az Országos Kaszinóban lakoma volt.

Uj közzegyző. Az igazságügyminiszter Koronhály Jenő szenicei közzegyző-helyettes Szakolcára közzegyzővé nevezte ki.

Felolvasó est. A kath. kör ma vasárnap d. u. 6 órakor az énekkar közreműködésével ismét felolvasó estét tart. Az első felolvasó Verebely Géza kereskedő lesz, aki e szerepben a főváros köreiben is kivált; a szórakoztató, de igen tanulságos felolvasást Kocsis József főgimn. tanár fogja tartani s így az érdekes és élvezetesnek ígérkező estére, melyre a meghívók már a mult alkalommal küldettek szét, fölhívjuk a kör tagjainak és az érdeklődőknek szíves figyelmét.

A nyitrai kath. legényegylet f. hó 20-án igen sikerült szinelőadással egybekötött táncmulatságot rendezett. Annak dacára, hogy a kath. körben vetített képekkel kísért előadás és a ker. munkásegyletben közgyűlés volt, a legényegyletnek 3 év előtt egyszer akkorára nagyobbított termét $\frac{1}{2}$ 8-kor már annyi közönség foglalta el, hogy legalább harminc hölgy állni volt kénytelen az egész előadás alatt, és a teremben óriási tűzsufaltság uralkodott. Jól esik tudni, hogy a derék ifjak az egyletben a hasznosat a kellemessel kötik össze, művelődnek, tanulnak, és ezen hazafias népszimű („Erdők királya“) előadása tanúságot tesz arról, hogy a munkában kitartók és mindig szebbet és jobbat produkálnak. A szereplő hölgyek kétféle szerepben is játszottak, és mindakettőben megállták helyüket. *Surda Otília* kellemes énekével is zajos tapsokat aratott, *Sulya Mariska* és *Gizella*, *Bartha Mariska* kisaszszonyok minden lámpaláz nélkül oly ügyesen játszottak, akár csak hivatásos színésznők lennének. *Simek Antal* akár szaval, akár énekel mindig az elsőséget vivja ki, jobb kisbíróat keresni sem kellene, akár Somogyban született volna. Vasák

dővel és fátyollal nagy bőségben rendelkeztek de már a nyak- és mell ékességet, mely a bethlehem-i női viseletnek elmaradhatatlan disze, nem tudták előteremteni. A bethlehem-i nők ugyanis, még a szegényebb sorsuak is, arany és ezüst pénzekből font láncot hordanak a nyakukon és a mellükön. Ezt már nem lehetett imitálni. Társaságunknak, úgy vettük észre, több aranya volt a szívében, mint a pénztárcájában.

A fényképfelvétel különben nem igen sikerült. Tulerős volt a világosság, s hiába próbáltunk meg minden módot, nem tudtuk meggyengíteni Nagy nehézséget okozott az a kirívó ellentét is, mely ruházatunkban mutatkozott. Fehér és fekete öltönyök sorakoztak egymás mellett, az utóbbiak birtokosai úgy néztek ki a képen, mint kormos cigányok.

A Ferenc-rendiek kolostora előtt, melynek udvarán a fényképezés történt, összeverődött az utca népsége. Megvető tekintettel mértek végig minket, mikor kijöttünk. Bohamedán fel-fogás szerint a lefényképeztetés botrány sálamba menő, illemtelen dolog. Így lettek a jámbor zarándokokból egyszerre botrányhősök.

Adieu.

Győző a muzsikáló cigányt, Nagy Sándor a gondteljes bírót, Farbaky Béla a snajdig jegyzőt nagyszerűen adták. Szível József úgy szép énekével, mint nehéz szerepében megállta helyét. Barinka Nándor és a többiek megbízatásuknak helyesen feleltek meg. A sziumű szép énekeit Harmat A., Agócs A., és Derfler A. urak zenésítették, a dalamok magyarosak és fülbemászók. — Előadás után rögtön táncra perdült a fiatalság, az első négyest 30 pár táncolta és járták a táncot kivilágos kivraddig, és mindig a legszebb rendben folyt a szórakozás.

Kinevezések. Dr. Csenkey Géza legutóbb a veszprémi törvényszék elnöke a győri ítélőtáblához tanácselnökké nevezetett ki. Palásthy Vilmos, Argay Béla nyitrai, Sporzon Gyula pozsonyi és Láng Ferenc budapesti törv. bírák a VII. fizetési osztályba sorozott törv. bírákká nevezettek ki.

A nagy hideg. A hó elolvadása után mindenki enyhe időt várt, s volt is néhány napig lagymatag időjárás, bokáig érő lucok tette kellemetlenné a járást, a vidéken az utak egyszerűen járhatatlanná lettek. Egy goromba északi szél dermesztő hideget hozott a nyakunkra, a lomha Nyitra folyó újra befagyott, s a réteken is, melyeket az olvadás alatt ár öntött el, hatalmas jégtáblák terjeszkednek. Mindenki fázik, didereg, csak a kocsolyázó fiatalság száguldoz vígan a jégsíkon, melyet most nem Gísser bácsi, hanem nálánál nagyobb képességű sportrendező, a szabad természet készített el az élvezetes mulatságra.

A Kath Kőr mult vasárnap tartotta 6. felolvasó estejét, melyen Roch Gyula, főgymn. tanár olvasott fel először „Az ember és az állatvilágról.” Az e téren nagy szaktekintélyvel bíró tudós tanár, aki elismerésre méltó fáradhatatlan buzgalommal és sikerrel népszerűsíti a tudományt ép úgy az iskolában, mint egyesületeinkben, — alig választhatott volna magának ennél fontosabb és időszerűbb témát előadásának tárgyául. Nem rég jelent meg ugyanis s terjedt el a hangzatos cím és nagy reklam következtében rendkívüli mértékben egy munka, „A műveltség könyvtára”, melynek „Az ember”-ről szóló kötete az ember s némely állat közötti külső testi hasonlóság alapján kész tudományként hirdeti az embernek fokozatos fejlődését az állattól, tehát a nem lényeges, hanem csak fokozati különbséget közöttök s ezzel sok tájékozatlan embert téveszt meg felfogásában az ember valódi lényegére, eredetére és céljára nézve. Mert e könyv álláspontja nem hogy beigazolt kész tudományos igazság volna, de még tudományos elmélet (főltevés) számba sem jöhet, azért azt, mint ilyen is a legelső rangú tudósok miad nagyobb számban vetik el. Sehol sem sikerült ugyanis kimutatni egy állatfaj körében sem a fokozatos tökéletesedést, a méh például úgy építi ma bámulatos sejtjét, mint Salamon korában; még kevésbé sikerült, fog sikerülni kimutatni az ember s állat között azt az összekötő, áthidaló középaját, mely nélkül az egymásból való fejlődés elmélete soha sem igazolható be. A legtökéletesebb ember és a legtökéletesebb állat között — amint ezt egyik első rangú tudósunk, Dr. Platz Bonifác „Az ember” c. nagyszabású illusztrált művében cáfolhatatlanul kimutatta — a külső testi hasonlóság dacára oly áthidalhatatlan mély és lényeges különbséget állapított meg a tudomány, a mely kizár minden egymásból való származást. A külső, lényegtelen hasonlóságból következtetni ezt ép oly oktalanság volna, mint ha valaki az előtte egymás után haladó kocsivagy vonatsorbóit, mivel egymáshoz hasonlóak s egymás után haladnak azt következtetné, hogy egymásból származnak. Ime ezt a korszerű kérdést fejtegette több mint egy óráig tartó, magas színvonalon álló s ennek dacára világos és népszerű előadásban a tudós tanár nagyszámu tisztán vitetett képben vonultatva fel fokozatos rendben az állatokat egész a kereszt tövében álló angyali képű, szende, bájos hajadonig, mindegyiknek ismertette jellemző fő tulajdonait s ezek alapján mutatva ki természettudományos érvekkel az állattól való leszármazás képtelenségét. A nagyszámu közönség mindvégig feszült figyelemmel kísérte az érdekes előadást s végül tüntetőleg fejezte ki elismerését a nagyérdemű felolvasó iránt. — A második „felolvasó” Póry József, a pechről tartott „monológ”-ot, a mely pompásan

sikerült, a mennyiben meglepő hűséggel szemlészette a „pech”-et. Az előadások előtt és végén Filberger V., Jakubovich S., Harmath A., és Stetka urak vonós négyese gyönyörködtette ismét az elismerésben hálás közönséget.

Táncmulatságok. A nagysurányi polgári kör jan. 27-én saját helyiségében táncvigalmat rendez. — A nyitrai tűzoltóknak febr. 2-án a munkásegylet helyiségében lesz táncmulatságuk. — A nyitrai ker. munkásegylet febr. 10-én szinelőadással egybekötött táncestélyt rendez, saját helyiségében házalapja javára. — A Nyitra városi ipartestület előbb febr. 9-ére tervezett táncmulatságát febr. 10-ére tette át, s az „arany szarvas” vendéglőjében fogja megtartani. — Bármily rövid a farsang, nem tudjuk miért kell épen ezen két mulatságnak egy és ugyanazon napon lennie.

Köszönetnyilvánítás. Bende Imre püspök úr ónagyméltósága rendes szokása szerint ez idén is a nyitrai kath. Betegsegélyző-Egylet céljaira 50 koronát adományozott. Ezen összegért e helyen is hálás köszönetét nyilváníja az egyesület vezetősége.

Halálozás. Olaszfalusi Koller Ferencné, született Amberger Matild január 20-án Felső-Tarányban elhunyt.

Tót soóki Soóky Mihály, okleveles mérnök, Nyitra vármegye törvényhatósági bizottságának tagja január hó 16-án 74. éves korában Chrábor községben meghalt. Az elhunytat a Felvidéken széles körben ismerték, minthogy életében Árvától egész Nyitramegye középső részéig sok tagosítást végzett. Mindenki nagyrabecsülte, a köznép szerette és bizott benne, mert nehéz munkáját szakértelemmel s igazságszeretettel végezte. Halála nagy részvétet keltett. Lapunkaak kezdettől fogva lelkes barátja volt. Béke poraikra!

Iskolai ünnepségek. Kalazanti sz. Józsefnek, a nagyérdemű nagyeny. szerzet alapítójának, a tanuló ifjúság nagy tanítójának és védőjének emlékére a kegyesrendiek] vezetése alatt álló összes iskolák s így a helybeli kath. gymnasium tanári kara és ifjúsága is szavalatokból, emlékbeszédekből és énekekből álló ünnepséget fognak február hó 2-án tartani. Ez emlékűnnepnek, amely ezután minden évben e napon meg lesz tartva, szép és nemes célja a nagy szentnek kimagasló erényeit, hazát, embert boldogító elveit követendő eszményekként minden évben az ifjúság elé állítani, hogy az általa kibontott zászló alatt haladjanak a tökéletesség felé s példája s utmutatása szerint valóra váltsák azon szép reményeket, a melyeket a szülők, a haza és társadalom fűznek jövőjükhöz. Ilyen ünnepségek így szép céllal valóban nagyon időszerűek hazánkban és napjainkban, a mikor a hazátlan és vallástalan szocialdemokrácia, a nemzetközi keresztényellenes szabadkőművesség a hozzájuk hasonló törekvésű elemekkel szövetekezve jobb ügyre méltó buzgalommal minden eszközt megragadnak, hogy az ifjúságot az iskolák és szabad lyceumok a sajtós olvasmányok által a maguk táborába neveljék.

Üzlethelyiség változása. Verebely Géza, jőnevű nyitrai divatárú kereskedő, a ki Nyitrán való rövid tartózkodása alatt a közönség bizalmát és támogatását teljes mértékben kiérdemelte, folyó évi augusztus 1-től üzlethelyiségét a Tóth Vilmos-utcába, a püspökségnek a katolikus kör által bérelt házába teszi át, a hol az egyik földszinti lakás fog erre a célra átalakíttatni. A katolikus kör igazgató választmányja f. hó 21-én tartott ülésében tudomásul vette a tulajdonosnak, a nyitrai püspök urnak erre vonatkozó határozatát, s az átalakítandó lakás felmondása iránt nyomban intézkedett. Ha eddig is fényes volt Verebely úr boltja, bizvást hisszük, hogy az új helyen még fényesebb lesz. Kívánjuk, hogy nagy mérvben forgalmas is legyen.

Az analfabéták mestere Nyitrán. Gábel Gyula, budapesti székesfővárosi tanító, aki régebben Nyitra megyében is tanított, az analfabéták olvasásra és írásra való tanításának egy olyan rendszerét találta föl, a melynek se-

gítségével a tanító 8—10—12 óra alatt bármely analfabétát megtanthat írni és olvasni. Gábel Gyula ezen tanítási rendszerét, miután azt az illetékes szakkörök kicsinylő mosolylyal fogadták, külföldön, a Berliner Rektoren Vereինban volt kénytelen bemutatni, a hol a német világlapok, a Berliner Tageblatt, Vossische Zeitung és Localanzeiger vezércikkben méltatták a magyar tanító korszakalkotó tanulmányát. Legutóbb a közös hadsereg budapesti helyőrségi kaszinójában mutatta be tanítási rendszerét, a jelen voltak általános csodálkozására. — időközben magyarázó könyvecskéje tizenegy európai nyelven jelent meg, a király pedig érdemeit az arany érdemkereszt adományozásával tüntette ki. Az érdemes tanító mint értesülünk, a F. M. K. E. elnökségének meghívására, február 10-én Nyitrára jön, hogy a város érdeklődő társadalmának, a honvéd tisztikarnak és a közellakó tanítóknak, a kiket a F. M. K. E. elnöksége ezen az úton hív meg az érdekes előadásra, közvetlenül mutassa be tanítási rendszerét. Az előadás helyét és idejét a F. M. K. E. elnöksége később fogja megállapítani és falragaszok útján a közönség tudomására hozni.

Esküdtek 1907. évi I. ülészakra. Rendes esküdtek: Furda Károly Nyitra, Plochmann Gyula Nyitra, Vass Károly Nyitra, Sultheisz József Nagysurány, Sztudinka Ede Alsóvásárd, Dukesz Ármín Galgóc, Galovics Vincze Nagytapolcsány, Taraszovics János Nagysurány, Pollák Bernát Nyitrazsámbokrét, Halecius Alajos Nyitra, Ifj. Ollé János Galgóc, Galbavy József Vágújhely, Deutsch Gyula Nyitra, Brunovszky Adolf Szenicz, Gabmayer Miklós Nyitra, Turczér Rezső Nyitra, Palkó Ernő Nyitra, Stefkovics Lajos Nyitra, Marossy János Nyitra, Nürnberg Antal Sarlókajsza, Novotay Antal Galgóc, Suszter Ámbros Nyitra, Szeniszky János Szenic, Uherék László Pöstyén, Weigl Antal Nyitra, Dr. Valér Leó Pöstyén, Kord Mihály Nyitra, Koprna Ágoston Vágújhely, Kovalik Bódog Lapásgyarmat, Kudelka Géza Felsőattrak. **Helyettes esküdtek:** (valamennyien Nyitráról). Feitscher Ernő, Hirsch Mór, Babóthy Olivér, Pulz Keresztély, Ifj. Kirchner Antal, Dombay Hugó, Juhari Károly, Raeskovics Pál, Rencz László, Ifj. Köck Antal.

Nyakszirtmeregvedés Nyitramegyében. Pered és Nádszeg nyitramegyei községekben a nyakszirtmeregvedés szedi áldozatait. A megbetegedések száma napról-napra szaporodik, sőt már két halottja is van az epidémiának. Barczy Lajos és Patucz János gazdák. A vármegye mindent megtett a veszedelmes baj elhárítására. A belügyminiszter a legszigorúbb intézkedéseket rendelte el.

Kézipari tanfolyam. A nyitramegyei gazdasági egyesület, a földmívelésügyi kormány támogatásával, a házi ipar fejlesztése érdekében ez év folyamán Galgóc, Vágsellye és Mocsonok községekben rendez házi ipari tanfolyamot. A tanfolyamokon a kosárfonáson kívül az általános kereskedelmi cikket képező cirok seprő kötést oktattatja az egyesület. A tanfolyamok mind három helyen f. hó 15-én vettek kezdetüket. A nép körében e helyeken igen élénk az érdeklődés.

A triesti általános biztosító társaság (Assicurazioni Generali) új életbiztosítási feltételeket léptetett hatályba, melyek előzékenység és szabadelvárság tekintetében az összes eddigi feltételeket messze felülmulják. Ezenkívül a Generali azt a fontos előnyt is nyújtja, hogy oly *vegyes biztosítások érvényét*, melyeknek esedékeség alkalmával a biztosított még nem 60 éves, 50.000 korona biztosított összeg erejéig külön pótdíj felszámítása nélkül *rokkantság esetére* is olyformán kiterjeszti, hogy a *biztosítottat a teljes rokkantság tartamára a díjfizetés alól egészen felmenti*. Ezen újítással a Generali az életbiztosítás fejlesztése érdekében ezáltal is mint első lép a haladás terére és ugy az élet-ágotatban, mint a tűz-, szállítvány-, üveg- és betörésslopás elleni biztosítások tekintetében a legmesszebb menő előzékenységet és szolgálatkészséget tanusítja. Bővebb felvilágosítással szolgál a nyitrai hitelbank biztosítási osztálya.

Az érsekújvári polgári leányiskola (Flenger-intézet) Fábian János plebános, t. apátkanonok névnapja alkalmából január 27-én és 28-án este 5 órakor kegyeletes ünnepséget rendez. Műsor: Üdvözlő dal és alkalmi köszöntők után színre kerül „Szent Julia” c. dráma 4 felvonásban Pailler Vilmos után. „Falú és város” vigjáték 4 felvonásban.

Elégtétel Bresztyenszky Kálmán-nak. A képviselőház, f. h. 24-iki ülésében, melyben Bresztyenszky Kálmán privigyei képviselő mentelmi ügyét tárgyalta, fényes elégtételt szolgáltatott az agyonzaklatott képviselőnek. Bresztyenszky ugyanis az 1905-iki privigyei választás után, a privigyei vasúti állomáson egyik ismerőse előtt úgy nyilatkozott, hogy Budapestre utazik elrabolt mandátumát keresni. Ezen nyilatkozat alapján pórt akasztottak Bresztyenszky nyakába, akit a bíróság becsületért 200 korona pénzbüntetésben és 900 korona perköltségben marasztalt el. Ez az ítélet akkor hozatott, midőn Csillaghy György, Bresztyenszky ellenjelöltje, már mint kormánybiztos és megyefőnök grászszált Nyitra megyében. Az ítélet végrehajtása végett a bíróság Bresztyenszky mentelmi jogának felfüggesztését kérte, amit a képviselőház dr. Cernoch János és dr. Zboray Miklós erőteljes védőbeszédei után, megtagadott. Ezzel az ország törvényhozó testülete a privigyei választás és annak intézői felett sújtó ítéletet mondott.

Népmissió. Draheć nagyközségben f. évi 12-21 között Beran József, Bitora József és Danielik József lazarista atyák népmissiót tartottak, mely a két év előtt megtartott szent missiónak a megújítása volt. Ezen hitbuzgalmi lelkigyakorlatok rendkívül gyümölcsözők voltak a nép erkölcsi és hiteletére nézve. A szentbeszédekben valamint a többi szent ténykedések alatt nemcsak a köznéppel teljes számmal, hanem az egész intelligens közönséggel is — kivétel nélkül — dicseretrel méltó buzgalommal és érdeklődéssel vett részt. A bűnbánat szentsegeihez a plebánia összes hívei, száma nézve vagy 1700, példás alázattal és töredelemmel járultak. Isten áldja meg és erősítse a kitartás erényével a jó lazarista atyák ezen újabb ültetvényeit.

Gazda-kartell. A nyitrai megyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya a folyó hó 24-én Nyitra, a városház nagytermében igen látogatott ülést tartott, melynek fő és főformán egyetlen tárgya volt a cukorrépa termelés, a cukorgyárak és termelők közti üzleti és jogviszonyok, a répa-termelő gazdák panaszainak leírása, s melyen a választmány tagjai kívül is nagy számmal jelentek meg a nyitrai megyei répa-termelő gazdák. A tárgyaláson Verő Arthur egyesületi tagnak a cukorrépa termelés, a repaárak megállapítása, a szállítás és átvétel körül felmerült bajok orvoslására vonatkozólag benyújtott, jól megokolt indítványt nyújtott alkalmat. A tárgyalást Mezey Gyula igazgató alelnök vezette be, az ez ügyben 1892. óta megejtett gazdamegzármak, közbelki gyűlések és szaktanácskozások állásfoglalásának és eredményeinek rövid ismertetésével elismerte annak igazságát, hogy mint a cukorgyáraknak a répa-termelő gazdáknak szükségük van ép úgy szükségük van a répa-termelő gazdáknak a magyar cukoripar fenntartására és egészségesebb fejlődésére, valamint arra is, hogy a répa-termelést vétesfor-gókból kivenni ne legyenek kénytelenek. Itt irányban indította meg a vitát, melynek eredménye kép Verő indítványát az egyesületi elnök kiegészítő javaslataival együtt egyhangulag elfogadta a választmány és határozattal emelte: a cukorgyárosok ármezgállapító, valamint a termő terület rajonizáló kartelljei ellen való védelemre mintaszerződés életheleltetésére, az egységárak méltányos megállapítására s a répa méltányos árcéltelére stb. a cukorgyárosok és répa-termelők közti jogviszonyok szabályozására, általában a cukorrépa termelésnek minden irányban való megvédésére stb. vonatkozólag tett állásfoglalásait, kívánságait és követeléseit fentartván, azokat egy a földművelésügyi miniszterhez és a törvényhozáshoz intézendő emlékirat-szerű felterjesztésben fogja megújítani s életbe léptetésüket sürgetni. Addig is, amíg ez irányú agitációi célhoz vezetnek, elkerülhetetlennek tartja a cukorgyárosok kartelljével szemben a termelők kartelljének (helyesebben szövetségének) sürgős megalakítását s ezen határozatának végrehajtását azonnal megkezdni olyképen, hogy már ezen ülésből küld ki végrehajtó bizottságot a réglől, hogy az a szövetség (gazda-kartell) feltételeit és a szövetségbe lépés alapját képező kötelező nyilatkozat (kartellszerződés) szövegét késedelem nélkül állapítsa meg, s az összes megyei termelőknek a szövetség beonását eszközölje. Az egyesület ezen határozatát a felterjesztések szö-

vegével együtt közölni fogja az O. M. G. E.-let s mindazon gazdasági egyesületekkel, melyeknek területén cukorrépa termelés van, kérve a mozgalomhoz való csatlakozásukat és a mozgalom felkarolását.

Az úrményi ker. szocialisták ma vasárnap a kath. kör helyiségében négyülést tartanak, melyen ki fogják mondani az úrményi szociális egyesület megalakulását. Mint értesítettek, több mint 200 taggal fog az egyesület megalakulni, s magába foglalja a Hunyadi uradalom munkásait. A négyülésen, melyet több értekezlet és szociális előadás készített elő a múlt hetekben, mint a központ kiküldöttje Krajcsovic István nyitrai segédlelkész fog beszédet tartani a ker. szocializmusról.

A branyiszközi hős emlékének. A branyiszközi hős piarista paptanár, Erdősi Poleszni Imre, nyolc évig volt városunk lakója. Ennyi időt gyakorolta itt, az Isten és felebarátszeretetének erényét a Rezidencia 15-ös számú szobájában s az ifjúság nevelését a gimnáziumban. Selmecbányáról indult 1849 január 16-án a haza szent szabadságának védelmére s február 5-én főhősévé lett a branyiszközi győzelemnek, ahol Istenben vetett hittel, magasra emelt kereszttel rohant az ezer méter magas branyiszközi meredek hegyre. A haldoklók jajkiáltásai, ágyudörgés, puskaropogás közül kihallatszott érces buzdító szava: „Utánnam fiúk! Velünk az Isten!” E páratlan történelmi alak selmecbányai lakóhelye még jeltelenül áll. A hazafias érzesű közönség önmagának tartozik az- zal, hogy emléket emeljen a branyiszközi hősnak. Önmagát tiszteli meg a hazafias kegyelet ezen tényével. Selmecbánya lakóinak finom érzékét és hazafias érzését bizonyítja az a dicsérendő mozgalom, mely Erdősi Imre egykori lakóházát a „Rezidencia” emléktáblával akarja megjelölni. A megalakult bizottság a hős-höz méltó alakban, kellő fényvel óhajtja az emléket megteremtteni s úgy akarja, hogy hazafias érzésének nyilvánítására, minden áldozatkész honpolgár letehesse fillereit a haza oltárára. Hazaszeretetteljes bizalommal fordulunk tehát hozzátok, a magyar hazát szerető testvereink, küldjétek be fillereiteket e szent célra, — mert aki a haza nagyjait becsüli, bennük a hazát magasztalja fel. Selmecbánya, 1907. január 5. Hazafias tisztelettel az „Erdősi emléktábla” kiküldött bizottsága.

Új találmány. Dr. Engel Ignác nagy-szurányi orvos egy összerakható zuhanyt talált föl, és ezen találmányára a szabadalmat már kérelmezte is.

Új gazdakör. Nyitra-Bodokon f. hó 20-án a nyitrai megyei gazdasági egyesület titkárának közreműködésével nagy érdeklődés és lelkesedés mellett új gazdakör alakult. A tisztviselőket egyhangulag választották meg, s a kör elnöke Illvay Nándor helybeli kantortanító lett. Ugyanezen alkalommal a tagok bizalmuk, és szeretetük jeléül Pogranban lakó plebánusukat: Karsay Imrét dísztagnak, illetőleg díszelnöknek választották meg. Remélhető, hogy a kör bar szerény viszonyok között kezdi meg működését, fejlődni és viragozni fog.

A trencsénmegyei cukorrépa-termelők kartellje. A trencsénmegyei cukorrépa-termelők értekezletet tartottak, amelynek célja volt, hogy kartellbe lépjenek. A trencsén-terpiai cukorgyár ugyanis most, hogy a gyár és a termelők között új szerződés lesz kötendő, csak annyit ajánl a repa metermázsájáért, mint ezelőtt 3, illetve 4 evvel, holott azóta a munkáshiány és az általános drágaság következtében a munkabérek is emelkedtek.

Forintértékű bankok vége. Lehet, hogy vannak még sokan olyan boldog halandók, kik a koronaártek életbelepése után is zsongor-gatva örizgetik 5 és 50 ftos bankjegyeiket. Az ilyen boldog halandók okosan teszik, ha sietnek megválni régi szerelmük tárgyától, mert bizony ezek ebben az évben teljesen elvesztik értéküket. E bankokat ugyanis 1907 aug. 31-ig kell bemutatni becserelés végett az osztrák-magyar bank budapesti, vagy becsi főintézeténél vagy fiókjainál. Azontul elvesztik értéküket. Ki veiók tehát a vasszekerényekből, és ládafiakból. Van még ilyenfajta bankó ugyanis beváltatlan mintegy 1,292.250 frtnyi.

Gazdasági tanfolyam. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve folyó évi február hó 2-án és 3-án két napi tanfolyamot rendez, amelyen mint előadók a Magyaróvári Gazdasági Akadémia tanári kara és Szilassy Zoltán a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének ügyvezető titkára fognak szerepelni. Az előadás programja a következő: *Február hó 2-án* (szombaton) délelőtt 9—10-ig Hensch Árpád. Az ok-szerű gazdálkodás alapelvei a növénytermelés terén. Délelőtt 10—11-ig Ujhelyi Imre. Adatok a tejgazdaság köréből. 11—12-ig Rázsó Imre. Ujabb tapasztalatok a növénytermelés köréből. Délután 3—4-ig Cselkó István. A keményítő értékről. 4—5-ig Szilassy Zoltán. A szövetségi ügyről. *Február hó 3-án* (vasárnapon) délelőtt 9—10-ig Hensch Árpád. Az ok-szerű gazdálkodás alapelvei az állattartás terén. Délelőtt 10—11-ig Ujhelyi Imre. A tuberkulózisokról. 11—12-ig Rázsó Imre. Ujabb tapasztalatok a trágyázás köréből. Délután 3—4-ig Cselkó István. A keményítőérték alkalmazásáról. Az előadások látogatása díjmentes.

Tolvajok egy óvodában. Nagybélicen jan. 16—17. közötti éjjel ismeretlen tolvajok betörték a F. M. K. E. óvodába és úgy az óvóhelyiségben, valamint az óvónő szobájában az összes szekrényeket fejszével feltörték és tartalmukat széjjel hányták. Mivel az óvónő most Balassagyarmaton szabadságon van és a dada sincs oda-haza nem lehet megállapítani, hogy a tolvajok mennyit vittek el. A betörésre úgy jöttek rá, hogy másnap reggel a falubeli emberek, egy csomóba átkötve igen sok tárgyat találtak az utcán azon felszerelésből, melyet a vallás és közokt. miniszterium 1906. év folyamán az óvodának ajándékozott. A betörésről Paska István plebános, óvógondnoksági elnök azonnal értesítette az óvónőt, hogy siessen haza, és a csendőrséget, hogy a tolvajok után nyomozzanak.

Piaci árak. 1907. évi január hó 23-án. (100 kilogrammonként koronákban) Buza 14.—14.40, rozs 12.40—12.60, árpa 14—14.50, zab 14.80—15.20, kukorica 10.—10.50. Látható gabona-készletek: Buza 12.000 q. rozs 1200 q. árpa 8000 q. zab 400 q. kukorica 400 q.

Magyar orgonaépítéset. A hazánkban meghonosított iparágak közül az orgona-építéset első helyen áll és a legnagyobb fokú tökéletességet érte el. Örömmel értesülünk, hogy az orgonaépítéset terén előnyösen ismert Rieger Ottó cég (Budapest, VII. Garay-utca 48.) az elmúlt évben 106 orgonára nyert megbízást, melyek nagy része már céljainak átadatott és az illető templomok díszére válnak. Többek között a Chotek Henriette grófnő által a futtaki róm. kath. templom részére adományozott 30 soros orgona, valamint a Zichy Frigyes gróf által a komárom-megyei Szemere közseg róm. kath. templomnak, nemkülönben a Majlath Géza gróf által a nógrádmegyei Sósartyán közseg róm. kath. templomának adományozott orgona Rieger Ottó cég budapesti gyárában készült. Ezen cég az 1907. évi pécsi országos kiállításon ket most épülő orgonával vesz részt és bizonyosra vehető, hogy ezen műremekei általános feltűnést keltenek majd és a cég jó hírnevét nemcsak a bel- de külföldön is megszilárdítják. 15.

Elismert tény, hogy a legjobb szőlőoltványok Tajisztán és lelkiismeretesen kezelve, a „Millenium-élepe”-nél Nagyesz, Torontálmegye, kaphatók. Sok ezer elismert levél tanúsítja azt és igazolja ama nagy bizalmat, melylyel a szőlőbirtokosok ezen kiváló szakértelemmel kezelt telep iránt viseltetnek. Műmellékletekkel ellátott remek kiállítású magyar vagy német, vagy román vagy szerb nyelvű főirjegyzékét a kezelőség minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve küldi.

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyaillatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcóbort finomítja, üdíti, ugyanígyra, hogy még a legerzékenyebb arcőrűk is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen arert külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas partolás céljából, hanem saját érdekeiben fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere szappangyáros, Miskolcon. Kapható Nyitra, Kubányi István drogériájában.

Színház.

Mezei Béla színtársulata Nyitra f. hó 29-én mutatkozik be és kezdi meg ez idej szereplését Rajna és Cobor *Rab Mátyás* c. operettjében. A kezdetet nem tartjuk szerencsésnek, mert az első előadásra kitűzött darabban, amelyhez egy fővárosi színházban nem rég lejátszódott tragikum szomorú emlékei fűződnek, a mesét oly tendenciák szövik át, amelyek teljesen idegenek nekünk s amelyek mélyen sértik nemzeti érzésünket. Mátyás királyt nem ilyenek mutatja be a történelem, mi nem olyanok ismerjük, amilyenek ez az operett feltűnteti. Lehet felmagasztalt zenéje — ha úgy tetszik — klasszikus, lehet a darab ötletes, a meseszövege remek, de mindez gyöngé kárpótlás azért, amit a szövegíró a történeti igazság és költői igazságszolgáltatás rovására céltosan téves világitásba helyez. Hamisan hangolt vagy rossz hegedűn még Kubelik sem győzhet meg minket művészi erejéről. Helyesebbnek tartottuk volna, ha az igazgató a Cigánybárót, vagy Gül Babát, amelyek a jövő héten úgy is műsoron vannak, tűzte volna ki az első előadásra. Nem az újdonság a fődolog, hanem a jóság.

A társulat előadó személyzete 37 tagból áll: 18 színész és 19 színésznő. Sok köztük az előtűnk ismeretlen név. Kár, hogy az igazgató az előleges színházi jelentésben szűkszavú és nem csoportosítja a színészeket szakok szerint, mint azt az előző években tette. A zenekar 16 tagból áll.

Heti műsor. Kedden: *Rab Mátyás*, szerdán: *Rab Mátyás*, csütörtökön: *Dorrit kisasszony*, pénteken: *Cigánybáró*, szombaton: *Gül Baba*.

Irodalom.

Árpádházi boldog Margit Élet- és jellemrajz. Irta: *Czirák Gyula*, 106 lap, néhány képpel. Ára fűzve 60 fill., Megrendelhető a szerzőnél Gombos-on és Jurcsó Antal könyvkereskedésében Kalocsán. — Úgy hisszük, a szülők és a nevelő intézetek nagy örömmel fogják ez életírást fogadni, mely igen kedves és tanulságos olvasmányt nyújt kath. vallásunk egyik legszebb és legvonzóbb magyar példaképéről.

Kis Pajtás. Az ez évben megindult kintű gyermeklap eddigi számai túlszárnyalják a hozzá fűzött várakozást. Szepessy László a lap szerkesztője s Pelikán Krizsó az ideális gyermek újságot olyan gonddal szerkeszti, hogy legméltóbb társként áll a „Kis Pajtás” a „Zaslónk” és „Nagyasszonyunk” mellé, melyeknek előiskolájába óhajtják tenni. A tanári kath. nagygyűlés óhajának a legteljesebb mértékben tesz eleget a „Kis Pajtás”. E legszebb heti gyermeklapnak a legújabb száma is meglepően gazdag és rendkívüli változatos tartalommal jelent meg: Szepessy bácsi: A hóember. (Vers.) — Huszár Károly: Hóvirág Matyi. — Erdélyi Zoltán: Mi baj, kis fiam? (Vers.) — Faics Irén: Farkas Laczika története. (Vége.) — Szodessy László: Az árvaházban. (Költemény.) — Korentsy Sándor: A hős Nelli. — Laczi bácsi: Palika szánkózik. (Illusztrált humoros vers.) — Széplaki Bálint: Madárvédelem. — A gyermek szája szerint megírt Gyermekhírek. Gyermekirodalom, mulatságos Tarka-barka, Fejtörők, Játék, Szerkesztő bácsi postája stb. zárja a csupa rutinnal szerkesztett lapot. A szebbnél-szebb rajzokkal, képekkel teletűzdelt heti 16 oldalas, legérdekesebb magyar gyermeklap egyuttal a legolcsóbb is. Egész évre 6, félévre 3 korona, mely összeg a kiadó, T. Pelikán Krizsó címére küldendő: Budapest, VII. Csömöri-út 16. Szerkesztője Szepessy László, Budapest, VIII. Máriatevca 18., l. 24.

Telefon.

P. J. Kolozsvár. Kérjük szives értesítését, mely időtől van előfizetve, mert könyveinkben nem találjuk.

T. B. Alsó-Lelőcz. Hibánkon kívül más címre járt a lap. A legjobb akaratunk mellett is megtörténik.

G. S. Hólak. 1906. július végeig rendben.

Nagy-Hindre. Köszönjük a jóindulatú reflexiókat. Az Isten malmait lassan, de biztosan őrlnek.

B. Gy. Bélaudvarnok. Csak 1905. december hó 31-éig.

K. T. Negyed. 1906. december 31-éig rendben.

L. J. Vajk. 1907. szept. 30-ig.

B. V. Emlékezzünk régiekről többi között a hátrálékról is.

Meghívó.

A Privigyei Takarékpénztári Részv.-társulat XXXV. évi rendes közgyűlését

saját üzleti helyiségében 1907. évi február hó 14-én délután 3 órakor, a mennyiben pedig a közgyűlés nem lenne határozat képes, akkor 1907. évi február hó 22-én délután 3 órakor tartja, melyre a társaság részvényesei tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1906. évi üzlet eredményről és a zárszámadások előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő bizottság részére.
4. A tiszta jövedelem hova fordítása iránti határozathozatal.
5. Igazgatóság 5 tagjának választása.
6. Felügyelő bizottság 3 rendes és 2 pót-tagjának választása.
7. Intézeti ellenőr és ügyész választása.
8. Határozat hozatal a részvénytőke felemelése és az igazgatóságnak erre vonatkozó javaslata tárgyában s ezzel kapcsolatban az alapszabályok 3., 5., 38. és 47. §§-inak módosítása.
9. Esetleg beérkező indítványok.

Tages Ordnung:

1. Bericht der Direction über das Geschäftsjahr 1906, und Vorlage der Rechnungsabschlüsse.
2. Bericht des Aufsichtsrathes.
3. Ertheilung des Absolutiums für die Direction und den Aufsichtsrath.
4. Verwendung des Reingewinnes.
5. Wahl von 5 Directio-Mitgliedern.
6. Wahl des Aufsichtsrathes: 3 ordentlichen und 2 Ersatzmitglieder.
7. Wahl des Controllors und des Anwaltes.
8. Erhöhung des Actien-Kapitales und Beschlussfassung über den diesbezüglichen Direktionsantrag ferner Modification den Statuten §§: 3., 5., 38. und 47.
6. Eventuell einzureichende Anträge.

Azon t. c. részvényesek, akik a közgyűlésen jogaikat gyakorolni akarják, kötelesek részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlés előtt elismervény mellett letétbe helyezni.

Die jenigen Actionäre, welche in der Generalversammlung ihre Rechte ausüben wollen, müssen ihre Actien gegen Empfangschein vor der Generalversammlung in der Sparkassa deponiren. 13. 1-1.

Nyereség- és veszteség számla.

Gewinn und Verlust-Conto.

Tartozik.

Kifiz. és tőkésített betétikamatok — Bez. u. Capit. Einlagezinsen	105807	75
Kifiz. folyószámlai kamatok — Zinsen von Conto-Cor. Creditoren	1799	75

Tőkekamat adó — Zinsensteuer	10760	75
Adó és illeték — Geschäftssteuer und Stempelgebühr	6478	49
Kezelési költség — Manipulationskosten	4522	71
Tiszti fizetések — Salaire	8845	—
Visszleszámitolási kamat — Reescompt-Zinsen	2892	84
Zálog kamat — Lombard-Zinsen	1240	—
Házbér — Haus-Zins	250	—
Tartalékalap kamata — Zinsen des Reserve-Fondes	6900	—
Külön tartalékalap kamata — Zinsen v. Special-Reservefond	2404	50
Nyugdíjalap kamata — Zinsen von Pensionsfond	1405	15
Leírás — Abschreibung:		
Váltókban kor. 4300—		
Ingtatlannál, házjavítás	755-58	5055 58
Nyereség — Gewinn:		
Mult évi nyereség áthozat kor. 1118.92		
Folyó évi tiszta jövedelem	40054.06	41172 98
		199535 50

Követel

Nyereség áthozat 1905. évről — Gewinn Vortrag vom Jahr 1905	1118	92
Kamatok — Zinsen:		
Váltó-jelzálog-előleg és folyószámlai kölcsönök után	176087-29	
Idegen pénzüzeteknél elhelyezett tőkék	2309-57	
Értékpapírok	18184-60	196581 46
Díjak — Gebühren		209 80
Házbérjövdelem — Haus Erträgniss		1555 —
Megtérült veszteség — Eingeflossene Dubiosen		70 32
		199535 50

Mérleg-számla.

Bilanz-Conto.

Vagyon

Pénztári készlet — Cassa-Vorrath	37574	53
Értékpapír tárca — Werthpapiere	248825	25
Váltó tárca — Wechselstand	1948286	51
Jelzálog kölcsönök — Hypothekar-Darlehen	1087173	09
Előlegek értékpapírokra — Vorschüsse auf Werth papiere	14139	50
Folyószámlai adósság fedezet mellett — Conto-Corrent Debitoren	142281	29
Pénzüzeteknél elhelyezett tőkék — bei Geldinstituten placirt	10500	15
Intézeti székház — Instituts-Haus	45775	—
Butor és felszerelés — Mobilien	1590	—
Átmeneti tételek — Transitorische Posten	990	53
	3537135	85

Teher

Részvénytőke — Actien-capital	120000	—
Tartalékalap — Reservefond		
Tartalékalap	138000—	
„ 1906. évi 5% kamata	6900—	144900 —
Külön tartalékalap — Special Reservefond		
Külön tartalékalap	48090—	
„ 1906. évi 5% kamata	2404-50	50494 50
Nyugdíjalap — Pensionsfonds		
Nyugdíjalap	28103-25	
„ 1906. évi 5% kamata	1405-15	29508 40
Takarékbetétek — Spareinlagen		2834787 56
Visszleszámitolási számla — Reescompte		184887 11
Zálogkölcsön — Lombard		90000 —
Folyószámlai hitelezők — Conto-Corrent-Creditoren		5623 18
Átmeneti tételek — Transitorische-Posten		5564 46
Fel nem vett osztalék — Unbehobene Dividende		429 —
Hátrálékos tőkekamat adó — Rückständige Zinsensteuer		5528 66
Átmeneti kamatok — Transitorische Zinsen		24240 —
Nyereség egyenleg — Gewinn		41172 98
		3537135 85

Privigye, 1906. december hó 31-én.

Gramantik János, Kiss Jenő, Veress Béla, pénztárnok, igazgató, főkönyvelő.

Adamik György, Dr. Gömöri Zsigmond, Rosenthal Zsigmond, Welsz Hermann, Filó István, Lulyák Antal, Dr. Weill Zsigmond, Wunder Ágoston.

Jelen mérleg számlát megvizsgáltuk, az intézet fő- és segédkönyveivel összegeztettük s mindenben megegyezéket találtuk.

Dr. Kovaltsik Antal, Lutonszky Mór, Schwarcz Ede, f. b. pót-tag, f. b. elnök, f. b. tag.

Verebély Géza uri és női divat áruháza, Nyitra

a Magyar Védő-Egyesület tagja.

II. Vármegye-u.

Asztalneműek, cérna és pamutvásznak és azokból készült fehérneműek bevásárlásánál **leglényegesebb: a bizalom kérdése.** Cégem csak **elsőrangú gyártmányok** forgalomba hozatalával és **szigoruan szabott, de jutányos árak** alapján igyekszik a t. vásárló közönség teljes bizalmát és támogatását kiérdemelni. — Mindazon **honi gyártmányu** cikkeket, melyek áruházam szakmájához tartoznak, **állandóan raktáron** tartok, a miről a Magyar Védő Egyesület hiteles másolatban közreadott okmánya is tanuskodik.

Női és uri farsangi cikkek!

Női és uri farsangi cikkek!

Faarverési hirdetemény.

A nyitra-alvárosi közbirtokosság tulajdonát képező „Ihar” erdőterületen, **265 rakásfa, 194 hagyoncfa**, folyó évi **január hó 30-ikán délelőtt 9 órakor** a helyszínén nyilvános árverésen el fog adatni.
Nyitra, 1907. évi január 24-én.

Juhász Sándor,
közbirtokossági felügyelő.

14. 1-1.

**Szőlő-
oltványokat**
a
legnemesebb

Csemege fajokban szállít, fajtisaságot
váltásokban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak
ismert:

Külföldi menti
első szőlőoltványi telep
tulajdonos: **CASPARI FRIGYES, Medgyes**
(Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érke-
zett elismert levelek, emellett minden szőlőbirtokos meg-
rendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől
úgy szó, mint irásbeli bizonyítást szerezhet magának
fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Meghívás!

A Nyitra-Zsámbokréth vidéki takarékpénztár **1907. évi február hó 12-én**, illetőleg az alapszabályok 16. §-a értelmében **1907. évi február hó 21-én délután 3 órakor** saját házában

rendes évi közgyűlését

megtartandja, melyre a t. e. részvényes urak tisztelettel meghívotnak.

Tanácskozás tárgyai:

1. Közgyűlési elnök és közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes megválasztása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése az 1906. évről.
3. Az 1906. évi ügyforgalom, valamint vagyon és teher kimutatása az 1906. évből nyert tiszta jövedelemnek az alapszabály 68. §-a értelmében eszközrendő felosztása, az osztalék megállapítása és a felmentvény feletti határozathozatal.
4. Az alapszabály 42. §-a értelmében 4 rendes és 3 pót felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása.
5. Esetleges indítványok.

Figyelmeztetés. Azon t. részvényes urak, kik a közgyűlésen szavazati jogot gyakorolni, vagy pedig a tanácskozásba befolyi óhajtanak, tartoznak részvényeiket a hozzátartozó szelvényekkel együtt az alpsz. 18. §-a értelmében a közgyűlés megkezdése előtt az intézet pénztáránál, vagy pedig a privigyői takarékpénztárnál r-t-nál Privigyén, ugyanezen célból letétbe helyezett részvényekről kiállított bizonylatot elismervény mellett letenni.

Nyitra-Zsámbokréth, 1907. január 22.

12. 1-1.

Az igazgatóság.

GUTTMANN SÁMUEL NYITRA kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár.	GUTTMANN SÁMUEL kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár Nyitra, Tóth Vilmos utca 10.	GUTTMANN SÁMUEL NYITRA kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár.
	OCCASIO! A túlhalmozott téli árúraktár és az idény előrehaladottsága miatt a mai naptól kezdve mult évi december hó 31-ig az előírt szabott árákból 10% engedményt nyújtok és minden hitelképes egyénnek havi vagy heti törlesztésre és minden árfelemelés nélkül. Kérem a t. vevőközönséget, saját érdekében, mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, dűsan felszerelt árúraktáromat megtekinteni sziveskedjen.	
GUTTMANN SÁMUEL NYITRA kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár.	GUTTMANN SÁMUEL kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár Nyitra, Tóth Vilmos utca 10.	GUTTMANN SÁMUEL NYITRA kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár.

HIRDETMÉNYEK
a „NYITRAMEGYEI SZEMLE”
részére jutányos áron felvétetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb **műtrágyaféléket**, azonkívül

RÉZGÁLICZOT (98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.